

Asia: VN/3781/2024

Kuulemiskierros selontekoluonnoksesta aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta ja lainsäädännöstä

1. Aluekehittämisen tavoitteet

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat aluekehittämisen määritelmään ja tavoitteisiin liittyen relevantteja?

EU:n rakennerahastot ovat merkittävä työkalu paitsi perusinfrastruktuurin kehittämiseen myös yritystoiminnan, osaamisen ja palveluiden vahvistamiseen. Selonteko on tärkeä väline arvioida nykytilaa ja suunnata tulevaa kehittämistyötä entistä vaikuttavampaan ja tasapuolisempaan suuntaan. Selonteon tavoitteet johdonmukaisuuden ja vaikuttavuuden parantamisesta ovat kannatettavia, mutta toteutuksessa on vältettävä rahoituksen tai kehittämistoimien keskittymistä liiaksi suurille kaupunkiseuduille.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Huoltovarmuus ja turvallisuuden edistäminen puuttuvat selonteosta sanoinakin kokonaan. Nämä ovat aluekehittämisen kannalta keskeisiä elementtejä. Rajaseudun elinvoimaisuuden varmistaminen on parasta puolustuspolitiikkaa. Venäjän rajan läheisyys tuo sekä mahdollisuuksia että erityisiä haasteita. Itärajan kunnat tarvitsevat erityistä huomiota – niin kansallisesti kuin EU:n aluepolitiikassa – mm. saavutettavuuden, turvallisuuden, kansainvälisen yhteistyön ja huoltovarmuuden näkökulmasta. On ensiarvoisen tärkeää, että nämä näkökulmat otetaan huomioon selonteon pohjalta tehtävässä jatkotyössä.

2. Viranomaiset ja niiden roolit sekä aluekehittämisen muut toimijat

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat viranomaisten rooleihin liittyen relevantteja?

Kehitysyhtiöt, kauppakamarit ja yrittäjäjärjestöt eivät nähtävästi ole olleet mukana valmistelussa.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat ohjelmatyöhön ja yhteistyömenettelyihin liittyen relevantteja?

Aluekehittämiseen liittyvien linjausten on oltava pitkäjänteisiä ja ennakoitavia. Kunnan omat kehittämisstrategiat rakentuvat vuosiksi eteenpäin, ja äkilliset muutokset rahoitusperiaatteissa tai ohjelmien painotuksissa vaikeuttavat pitkäaikaista suunnittelua ja neuvontatyötä, jota tehdään yritysten suuntaan.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

4. Tukimenettelyt, tukikelpoisuus ja kustannusmallit

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat tukimenettelyihin, tukikelpoisuuteen ja kustannusmalleihin liittyen relevantteja?

Vaikuttavuuden arviointiin liittyvien mittarien on oltava monipuolisia ja niiden tulee huomioida erilaiset alueelliset toimintaympäristöt. Esim. kilpailupohjainen rahoitus ei tule kohtelevaan tasapuolisesti alueita koska lähtötasot ovat hyvin erilaiset. Tulospohjaisessa rahoituksessa pelkkään työllisyyskasvuun tai yksityisiin investointeihin pohjautuvat mittarit eivät yksin kerro aluekehitystoimien todellisesta vaikuttavuudesta.

Oman pääoman ehtoisista työkaluista:

Nykyisen pankkisäätelyn aikana pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on isoja haasteita hankkeiden kokonaisrahoituksen kokoamisessa. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset yrityksiin auttavat merkittävästi rahoitushaasteiden ratkaisemisessa. Suomessa on kielletty käyttämästä rakennerahastovaroja oman pääoman ehtoisten rahoitusinstrumenttien rakentamiseen. Pääomasijoittajat ovat usein keskittyneet ja keskittävät toimintaa pääkaupunkiseudulle tai isompiin kasvukeskuksiin.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Tukielementteihin tulisi lisätä ehdottomasti yksi asiakasryhmä – midcap-yritykset. Eli pienten ja keskisuurten yritysten ja suurten yritysten väliin sijoittuva yritysryhmä. Edellä mainitulla ryhmällä on usein resurssia ja halua kansainvälistyä. Näiden yritysten investointien mahdollistamisella on vahva työllistävä ja elinvoimaa edistävä vaikutus. Alueilla, kuten Pohjois-Karjalassa ja Lieksassa, ei ole samassa määrin yksityisiä investointeja tai vetovoimatekijöitä kuin kasvukeskuksissa, mutta tarve kehittämiselle on yhtä suuri – ellei suurempi.

5. Lainsäädännön kokonaisuus

Onko selonteon tarkastelu aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännön kokonaisuudesta tasapainoinen ja relevantti?

Selonteon tavoitetta kehittää aluekehittämisjärjestelmää entistä vaikuttavammaksi ja johdonmukaisemmaksi on kannatettava.

Lisäksi on kiinnitettävä huomiota tasapainoiseen aluekehittämiseen koko maassa, pienten kuntien osallistumismahdollisuuksiin ja riittäviin resursseihin, soveltuviin ja monipuolisiin vaikuttavuuden mittareihin, rahoituksen ennakoitavuuteen sekä paikallisen yrityselämän huomioimiseen sekä itärajan erityisolosuhteiden huomioimiseen.

Puuttuuko kokonaisuudesta jokin näkökulma, joka tulisi lisätä?

-

6. Muut täydennystarpeet

Muut täydennystarpeet?

Lieksan kaupunki kantaa huolta siitä, että harvaan asutuilla alueilla olisi elämän edellytykset vielä tulevaisuudessakin, erityisesti maa- ja metsätalouden tehtävissä työskenteleville, jotka palvelevat koko yhteiskuntaa.

Leinonen Sari

Lieksan kaupunki - kaupunginhallitus 22.4.2025 § 127